

WORDT DE FISCUS UW BELANGRIJKSTE ERFGENAAM ALS U GEEN KINDEREN HEBT?

Successieplanning is een moeilijke evenwichtsoefening. Enerzijds dient u te vermijden dat de fiscus met het grootste erfdeel aan de haal gaat. Anderzijds mag u zich ook niet “uitkleden voor het slapengaan”.

Deze delicate problematiek stelt zich het scherpst voor wie geen kinderen heeft, aangezien de successierechten daar het hoogst zijn, nl. tot 65%.

Tarieven successie

a. In rechte lijn: kinderen - erfgenamen:

In rechte lijn en tussen echtgenoten lopen de successierechten op tot 27% in de schijf vanaf 250.000 EUR. Door de opsplitsing per erfgenaam en de opsplitsing tussen roerend en onroerend, kunnen de erfgenamen evenwel in ruime mate genieten van de laagste schijven van 3% tot 9%.

Mits een goede spreiding tussen roerend en onroerend kan een echtpaar met een gemeenschappelijk vermogen tot **3 miljoen euro** (waarvan de helft roerend en de helft onroerend), de hoogste schijven (tot 27%) ontlopen indien er drie kinderen zijn.

Bij overlijden van één echtgenoot valt de helft van het vermogen (nl. 1.500.000 EUR) in de successie. Onderstaande tabel illustreert de impact van de spreiding over meerdere erfgenamen en de opsplitsing tussen roerend en onroerend.

	kind 1	kind 2	kind 3	LLE*
Nalatenschap	3.000.000 / 2 = 1.500.000			
Onroerend totaal	750.000			
Onroerend per persoon	190.000	190.000	190.000	180.000
Successierecht onroerend	14.100	14.100	14.100	13.200
Roerend vermogen	750.000			
Roerend totaal	190.000	190.000	190.000	180.000
Successierecht roerend	14.100	14.100	14.100	13.200
Erfdeel per persoon	380.000	380.000	380.000	360.000
Successierecht per pers.	28.200	28.200	28.200	26.400
Successierecht totaal	111.000			
Gemiddeld tarief	7,40%			

De langstlevende echtgenoot verkrijgt het vruchtgebruik
Indien de LLE 70 jaar oud is, bedraagt het vruchtgebruik 24%

Bij het tweede overlijden (nl. van de langstlevende echtgenoot) wordt de nalatenschap opnieuw over de drie kinderen gespreid en opgesplitst tussen roerend en onroerend, zodat de laagste schijven opnieuw van toepassing zijn.

b. Geen kinderen - erfgenamen:

Voor personen met kinderen zal successieplanning voornamelijk aan de orde zijn indien blijkt dat het knipperlichttarief van 27% in de buurt komt.

Voor personen zonder kinderen, is successieplanning een heel ander verhaal. Voor zijn de tarieven drastisch hoger, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Schijf	Broers/zussen		Anderen	
	Tarief	Bedrag	Tarief	Bedrag
0	75.000	30%	22.250	45%
75.000	125.000	55%	27.250	55%
125.000		65%		65%

Bovendien is er geen opsplitsing tussen roerend en onroerend. Het tarief tussen “anderen” wordt berekend op de totaliteit (niet per erfgenaam).

Indien er een vermogen van 1.500.000 EUR toevalt aan neven en nichten (of anderen), zullen de successierechten oplopen tot 955.000 EUR. Dit betekent dat ca. twee derden van de nalatenschap opgeëist wordt door de fiscus.

Een niet te onderschatten probleem is dat de successierechten betaald moeten worden binnen de 6 maand na overlijden. Indien de erfgenamen niet over de nodige cash beschikken, zullen zij gedwongen zijn om op korte termijn de goederen uit de nalatenschap (bv. onroerend goed) te verkopen (niet in optimale omstandigheden!) en dit enkel om de belastingen te betalen.

Planning

Duo-legaat

Een manier om successierechten te milderen is het zogenaamde duo-legaat, waarbij een goed doel mee opgenomen wordt in het testament. Indien u evenwel een belangrijk deel van uw vermogen wenst te laten overgaan naar anderen dan erfgenamen in rechte lijn, is een duo-legaat vaak niet meer dan een doekje voor het bloeden en dient er nagedacht te worden over een meer structurele vorm van successieplanning door middel van schenkingen in blote eigendom.

Structurering vermogen

Alvorens aan successieplanning te beginnen, is het aangewezen om na te denken over de structurering van uw privé-vermogen. Het is cruciaal om een goed zicht te hebben op de samenstelling en het beheer ervan, alsook op de inkomsten.

Onroerend goed kan ingebracht worden in een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, bv. een BVBA of een commanditaire vennootschap op aandelen (afhankelijk van de specifieke situatie). Een dergelijke beheersvennootschap vormt een stabiele juridische beheersstructuur die toelaat om aan (fiscale) planning te doen en om nieuwe vastgoedinvesteringen te financieren met de cashflow van de vennootschap. De vennootschap laat ook toe om een inkomstenstroom te organiseren naar de privé-persoon. Het juridische en financiële plaatje kan op maat uitgewerkt worden in functie van uw behoeften.

De beheersvennootschap is onderworpen aan de vennootschapsbelasting met haar eigen specifieke regels. Aandelen van een beheersvennootschap zijn roerend (ook al bezit de vennootschap vastgoed) waardoor ze in een later stadium in aanmerking komen voor een schenking (zie verder).

Voor roerende vermogensbestanddelen (bv. effectenportefeuilles), wordt vaak aangeraden om deze onder te brengen in een Burgerlijke Maatschap omwille van het discrete en onderhandse karakter. Gezien de fiscale transparantie is een maatschap minder nuttig voor onroerend goed.

Voor sommige types vermogens bieden ook alternatieve rechtspersonen, zoals een private stichting, interessante planningsmogelijkheden.

Schenking

Een schenking van roerende waarden tussen anderen (niet gehuwden, samenwonenden of bloedverwanten in rechte lijn) kan gebeuren aan 7% (voor Belgische notaris). Dit kan ook zonder schenkingsrecht (voor Nederlandse notaris) op voorwaarde dat de schenker nog minstens 3 jaar blijft leven, zoniet valt het geschonkene alsnog in de successie aan de hoge tarieven.

Ludo Lievens, Lievens & Co Consulting

Het schenkingsrecht op een vermogen van 1.500.000 EUR bedraagt $1.500.000 \times 7\% = 105.000$ EUR, terwijl het successierecht op hetzelfde vermogen 955.000 EUR bedraagt. Bijgevolg wordt een besparing gerealiseerd van $955.000 - 105.000 = 850.000$ EUR

Beschermingsconstructie

Gezien een schenking een verregaande en onherroepelijke transactie is, is het noodzakelijk om een bijzonder sterke graad van bescherming in te bouwen.

Dit is mogelijk indien u uw (onroerend) vermogen gestructureerd hebt via een beheersvennootschap, aangezien:

- de schenker zichzelf kan laten benoemen als statutair en onafzetbaar zaakvoerder. Op die manier kan hij levenslang het bestuur over de vennootschap blijven voeren, ook al worden de aandelen geschonken.
- een schenking kan gebeuren met modaliteiten, waaronder voorbehoud van vruchtgebruik. Op die manier kan de schenker levenslang blijven genieten van de inkomsten (dividenden). Tevens kan in de statuten bepaald worden dat de lidmaatschapsrechten (o.m. stemrecht op de algemene vergadering) van de beheersvennootschap toekomen aan de vruchtgebruiker voor zover de rechten van de blote eigenaar daarbij niet geschaad worden.

Conclusie

Indien u geen kinderen heeft, dreigt twee derden van uw nalatenschap naar de fiscus te vloeien indien u niets onderneemt.

Om met een gerust gemoed over te gaan tot schenkingen aan neven, nichten of anderen, is het noodzakelijk om uw vermogen voorafgaandelijk goed te structureren, bij voorkeur via een beheersvennootschap of burgerlijke maatschap, teneinde u levenslang te kunnen verzekeren van zowel de zeggenschap als de inkomsten uit het geschonken vermogen.

Op die manier realiseren de erfgenamen over een vermogen van 1.500.000 EUR een besparing van ca. 850.000 EUR.

Maart 2014
Ludo Lievens
Vennoot-Belastingconsulent
Lievens & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 BRUGGE
Bischoffsheimlaan 36, 1000 BRUSSEL